

ALEXANDER IV.

PAPA CLXXXI.

AN. DOM. MCCLIV.

Raynaldus Anagninus, patre Philippo ex Comitibus Signæ, antea Episcopus Ostiensis S. R. E. Cardinalis electus est in Romanum Pontificem Neapoli die 21. Decembris 1254. & Alexandri IV. nomen sumpsit. Sedit in Pontificatu annos VI. menses V. dies V. (a) imperante in Oriente Bal-

(a) Libenti quidem animo Pagio assentire putanti Alexandrum electum Pontificem die 12. Decembris: nisi juxta mutanti animos validissima momenta facerent, ut cum Raynaldo conveniam. Primo enim Encyclicæ Alexandri de sua electione litteræ, quas subscripto, datæ leguntur secundo Kalendas Januarii: nec putandum est Alexandrum Papam, quem omni postposita longiore debito mora electum cum Blondo affectu Pagius a Cardinalibus, ut rebus Ecclesiæ a Manfredi violentia, infideliq; periculis providenter, diebus octo-decim distulisse, Ecclesiam Catholicam de sui electione commoveret. Deinde extant apud eundem Raynaldum alie Alexandri litteræ, quibus Philippus Ravennaten. Archiepiscopus Legatus contra Etzelinum creatur, alie autem Priori Provinciali Fratrum Predicatorum in Francia, & Guardiani Fratrum Minorum Parisien. de hæresibus ex-cidendis: & illæ quidem datæ dicuntur Laterani decem-berio Kalendas Januarii anno primo; in hæc autem calce legitur Dat. Laterani Idibus Decembris anno primo. Quare corrigendus est quoque error, qui in Viram Innocen-tii IV. a nobis exaratum irrepit. Ubi enim dicitur vacavit Sedes die 17. legendum est dies XVII.

Baldvino II. Imperatore (b) Obiit Viterbii die 25. Maji 1261. in Ec-clesia S. Laurentii tumulatus. Va-cavit Sedes menses III. dies IV. (c)

I.

Præfules Christiani Orbis de adepto Pontificatu certiores facit.

Ex Raynald. ad an. 1254.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei.

Quia fragilis est, & caduca conditio terrenorum, quibus ingruit senectus ex tempore, ex exercitio lassitudo, languor ex permanentia, ex consistencia casus, & ex diurnitate defectus, labilis humana natura, huic legi corruptionis addicta, quanto longius suum esse producit, tanto tendit propius ad non esse: propter quod vivendi spatium in unoquoque mortali sua innata infirmitate restringitur, & proprie fragilitatis casu desinit in quolibet vite cursu. Hic profecto status occiduis omnibus communiter imminet, magnis quippe, & parvis, Prælati, & subditi, sublimibus pariter, atque imis. Sed licet Ecclesiastico gregi pastorum suorum decessus eveniens turbationem non modicam ingerat, & dolorem; magnam tamen affert sibi lætitiæ grata subrogatio successorum, & præsertim cum in substitutione non intervenit tarditas, & voluntatum communio intercedit.

Humanæ nature conditio.

Sane felix recordationis Innocentio Papa Prædecessore nostro VII. Idus Decembris in Regno Siciliæ, in Civitate scilicet Neapolis de angusto, & tetro carnis carcere vocato, sicut speramus, ad spatiosum, & lucidum cæli palatium, ut de multis laboribus, quos pro Ecclesiæ more, ac libertate constanter pertulit, mercedem quietis percipiat sempiternæ; ac deinde ipsius solemniter celebratis exequiis, ejusque corpore honorifice, prout decuit, tumulato; nos tunc Ostiensis, & Velletrensis Episcopus, & ceteri Fratres nostri mox pro eligendo Successore simul convenimus, dirigentes mentes ad Deum, ut gregi suo Pastorem idoneum consueta misericordia largiretur. Cumque, ut moris est, Spiritus Sancti postulato suffragio, singulorum vota diligenter exquisita fuissent, in nos demum suum converterunt intuitum, direxerunt animos, & conceptus expressere, ac firmaverunt consensus, præeligentes indignitatem nostram ad exequendum tantæ officium dignitatis cum nostrorum parvitate meritorum deceret subesse potius, quam tanto culmini præsidere.

Mortuo Innocentio IV.

Eique persolutis exequiis

Nos autem nostram attendentes imbecillitatem, & insufficientiam cogitantes; pensantes quoque tam gravis farcinæ molem, & tanti honoris altitudinem advertentes, nimium trepidavimus, validoque membra nostra obriguere pavore, ac intra nos cor nostrum vehementi quasi

Se ait in Pontificem fuisse electum.

(b) Imperium siquidem Occidentale deurbato ab ejus jure, prout in Innocentio vidimus Frederico vacavit usque ad an. 1273. (c) Juxta Martini Poloni Chronicon, in quo numeratio a die obitus Alexandri deducitur.

Se autem resistit ne eligatur.

quasi supore gelavit, & eorundem intentioni Fratrum proposse resistimus, contra concordēs ipsorum affectus plurimum reluctantes, renuendo prorsus ad Summi Pontificatus apicem sublimari, & exorando instanter, ut imponerent ali onus illud. Ipsi vero suo proposito fortius insistentes nostra reculatione, ac deprecatione omnino repulsa personam nostram, quantumcumque renitentem, quadam violentia coegerunt, & extensis in eam manibus ad assentiendum eorum desideriis nos pertinaciter attraxere.

Unde ne divinæ videremur providentiæ obviare, suæque dispositioni obicem protervæ difficultatis inferre, ac ne scandali, vel dissensionis materiam præberemus, devicti dura, & ferventi prædictorum Fratrum instantia, votis ad ultimum, quamquam inviti acquievimus eorundem, submittentis nostræ debilitatis humeros ad portandum: Non quod de aliqua nostra virtute fiduciam habeamus, sed quia de illius speramus auxilio, qui pro eo laborantibus dat ferre jugum suaviter, & leviter onus suum portare, qui assuetis de suæ bonitatis irriguo sperantium in se pectora largissime compluit, & fecundat; qui balbutientium linguas suæ virtutis potentia eloquentes efficit, & facundas. Porro quia nostrum recognoscimus imperfectum propter quod aliis subsidiis potissime indigemus, ad sinceram devotionem vestram confidenter recurrimus, vestraque suffragia fiducialiter postulamus rogantes vos, & attentius exhortantes, quatenus sedula nos apud Deum intercessione juvenis: solventes linguas in preces, & in juges pro nobis orationes labia exercentes, ex intimis, quæsumus affectibus supplicationes ad Cælum dirigite, ac sine intermissione nos Deo sacris vestris interventionibus commendate, crebra ob hoc sibi munera, & sacrificia offerentes, ut supra nos imbrem gratiæ suæ pluat, & rorem solite benignitatis infundat, quod nos actus nostros dirigentes ad ipsam Ecclesiam suam, quam nobis committere voluit salubriter regere, ac de universo ipsius grege vigilantia nostræ credito curam gerere debitam juxta suum beneplacitum valeamus &c.

Præfules Christianos precatur, ut ipsum adjuvent.

Dat. die 31. Decembris 1254. Pon. An. I.

Datum Neapoli secundo Kalendas Januarii Pontificatus nostri anno primo.

II.

Edicit Martine Theod. Anecd. Tom. I. col. 1059.

Revocatio quarundam Litterarum, & Sententiæ ab Innocentio Papa IV. latæ adversus Religiosos.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus universis Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, & aliarum Ecclesiarum Prælati, & ceteris Personis Ecclesiasticis, tam secularibus, quam regularibus cujuscumque Ordinis, & Professionis existant, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Non insolitum est, neque novum, ut ea, quæ per occupationem, vel in festinantia fiunt pro eo, quod congrue lineam de-

liberationis pretereunt, in propensioris considerationis reducantur examen, ut rectiora, & eliminatoria per attentionem plenioris discussionis emanent. Sane quædam ab Apostolica Sede tempore felicitis recordationis Innocentii Papæ Quarti Prædecessoris nostri litteræ processerunt, in quibus ipse universis Religiosis, cujuscumque Professionis, vel Ordinis existant, districtè in virtute sanctæ obedientiæ injungebat, ut Parochianos alienos diebus Dominicis, & festivis non reciperent de cætero in suis Ecclesiis, seu Oratoriis temere ad divina, nec ipsos ullatenus ad penitentiam admitterent sine suorum licentia Sacerdotum, nec eis in suis prædicarent Ecclesiis ante Missarum solemniam, pro quibus audiendis prima diei parte iidem Parochiani consueverunt, & debent in suis Ecclesiis convenire: nec sermones etiam solemnēs facerent illa hora, sed nec ad prædicandum solemniter ad Parochias alienas accederent, nisi essent ab eorum Sacerdotibus invitati, vel saltem nisi ad id humiliter peterent, & obtinerent admitti, nec ea die, qua Dioecesanus Episcopus, vel alius loco ejus prædicaret solemniter, maxime in Ecclesia Cathedrali, aliquis ipsorum in eadem Civitate, vel loco præsumeret prædicare. Si vero in casu licito Parochianum alterius eos in suis Ecclesiis recipere ad Sepulturam contingeret, omniumque obtentu consequerentur hujusmodi Sepultura portionem canonicam, vel non requisiti infra octo dies a tempore receptionis eorum Episcopo, vel Sacerdoti, de cujus Parrochia mortuus esset assumptus exhibere curarent. Si autem aliquis Religiosorum ipsorum hujusmodi transgressor contra prædicta, vel aliqua prædictorum venire præsumeret, præter inobedienciæ vitium, & excommunicationis sententiam, quam cum incurtere voluit, ipso facto gradus sui periculo subiaceret, & nihilominus a Diocesano ad præmissa, & singula observanda per Censuram Ecclesiasticam appellatione remota, districtius cogere, nullius ei contra hujusmodi indulgentiæ, & privilegii Apostolicis valituris; Verum quia super præmissis litteris cogitare attentius, & studiosius deliberare proponimus pacis commodum, & quietis solatium Ecclesiis, & Personis Ecclesiasticis potissime cupientes præfatas litteras, & si quæ aliæ super prædictis, vel eorum aliquo contra præfatos Religiosos, & aliquos ex ipsis generaliter, & specialiter præter formam communem, & solitam processere, ac mandata, seu præcepta facta in eis, vel earum auctoritate duximus penitus revocanda. Ideoque Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus per hujusmodi litteras, vel occasione mandatorum, seu præceptorum, aut sententiæ, quam continent nihil prorsus agatis, cum nullam deinceps efficaciam habeant, vel vigorem.

Innoc. Religiosis prohibet, ne alienos Parochianos diebus festivis recipiant.

Ac de mortuis portionem canonicam solvere Ecclesiis.

Datum Neapoli secundo Kalendas Januarii, Pontificatus nostri anno primo.

Hæc omnia revocantur, quousque martini examinentur.

Dat. die, annoque eodem.

Immu-

Ex Ughell. Ital. Sac ubi de Ecclesia Januensi.

Immunitas ab omni exactione, datio &c. in dominiis Apostolicæ Sedis, concessa Januensibus ab Innocentio Papa IV. confirmatur.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Potestati, & Populo Januensi, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Populi Januensis erga Sedem Apostolicam meritum & erga Religionis propagationem.

Ecclesiam Dei olim persecutiones, & gravissimas patenter... Vos in fide, & devotione ipsius constantiam firmissimam, & clarissimam habuistis, ita pro omni virtute resistendo ejus hostibus, plurima rerum incurrisistis dispendia, & discrimina personarum multæ materiam admirationis habentibus, quod inter tot adversorum fulmina tanta fuisset animi firmitate conspicui, & tandem per Dei gratiam victoria præclara famosi. His etiam magnis meritis quedam alia magnifica indefesso spiritu adjectis, quod videlicet transmarinis partibus illa, quæ honorem Ecclesiæ, ac robur Ecclesiasticæ libertatis, necnon defensionem, & ampliationem Catholicæ Fidei respicere videbantur, sub innumeris expensis, & laboribus grandi studio, & vigilanti sollicitudine promovistis. Meritorum siquidem præmissorum cumulus quasi quoddam tydus in conspectu Sedis Apostolicæ refulgens eam reddidit sepe sollicitam, ut vos talibus extollat honoribus, & gratiarum ubertate confoveat, quod exinde vobis, & posteris vestris perpetuæ jucunditatis materia producat. Cum itaque felicitis recordationis Innocentius Papa Prædecessor noster cum Fratribus suis per Civitatem vestram personaliter transiens fuerit in multis de præmissis meritis informatus, & gavisus per evidentiam operis agnovisse, quam sinceram, & obsequiosam devotionem circa dictam Sedem haberet in vobis, dignum esse prævidit, ut juxta vestrum desiderium vos suæ gratiæ privilegio muniret, per quod in vobis exinde reverenter in Sedem semper accrescat affectio, & in generalem deducatur notitiam, quod inter charos vos memorata Sedes reputat sibi charissimos, & quod idem in affectu potissimum, ut assiduis pro ipsa votivam retribuere magnitudinem præmiorum. Unde idem prædecessor per suas concessit litteras, ut vestris inclinatis precibus nos, quatenus de gratiæ plenitudine reputamus favoris Universitati vestræ ad instar prædecessoris ipsius auctoritate Pontificia indulgemus. Quod in Regno Siciliae pertinente ad jus, & proprietatem Sedis ejusdem, ac Ducatu Spoletini, Marchiæ Anconitanæ, Patrimonio Beati Petri in Tuscia, & in omnibus terris Ecclesiæ Romanæ a datis, exactionibus, & collectis, seu pedagiis ad vos pertinentibus, & cujuslibet onere servitutis in perpetuum liberi penitus, & immunes.

Privilegia eidem ab Innocentio concessa.

Confirmatur.

Clausula.

Dat. die 8. Januarii 1255. Pont. An. I.

Datum Neapoli sexto idus Januarii 1255. Pontificatus nostri Anno primo.

Rigenfi Ecclesiæ Metropolitana dignitas confirmatur in Livonia.

Ex Raynaldo ad an. 1255.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Archiepiscopo Rigenfi.

Præmatum Cathedras, & apicem cujuslibet Ecclesiasticæ dignitatis, privilegio sibi divinitus tradito Ecclesiæ Romanæ constituit, quam solus ille fundavit, ac supra petram fidei mox nascentis erexit, qui Beato Petro, æternæ vitæ clavigero, terreni simul commisit, & cœlestis imperii moderamen, Hinc est quod apud Sanctam Sedem Apostolicam horum spectatur origo, eorumque dispensantur insignia, de cujus plenitudine omnes accipiunt, ejusque speciali munere, quod ratio personæ, aut temporis, loci, vel causæ interdum postulat, assequuntur. Sane cum sicut tua nobis, & Suffraganeorum tuorum infinuatio patefecit, olim in certa Ecclesiæ Metropolitanæ non habens Sedem, Livoniæ, Estoniæ, ac Prussicæ, Archiepiscopus vocareris, felicitis recordationis Innocentius Papa Prædecessor noster tibi, ne præfidalis honor vacillare per indeterminationem loci quodammodo videretur, aut insigne capitis nomen generali corporis appellatione confundi, ut in quacumque velles Ecclesiæ Cathedrali lege tibi Metropolitana subiecta, eandem posses Sedem, cum hujusmodi Ecclesiæ Pastore vacare contingeret, collocare, per suas sub certa forma litteras, de tua in Domino confidens circumspicione, concessit. Porro Rigenfi Ecclesiæ Cathedrali, quæ tibi prædicta suberat lege, postmodum Pastore vacante, tu in ea Metropolitanam Sedem litterarum auctoritate hujusmodi, prout ex ipsarum beneficio poterat, de consensu omnium, quorum intererat, deliberatione provida statuisti, ut inde appellationis nomen Metropolitanæ dignitas, & provincia fortiretur, tuque, ac Successores tui, certo gaudeatis principalis domicilio mansionis. Tuis igitur, & eorumdem Suffraganeorum precibus inclinatis, quod a te in hac parte provide factum est, ratum, & firmum habentes, illud auctoritate Apostolica confirmamus &c. jure Romanæ Ecclesiæ, ac dilectorum filiorum Magistrorum, & Fratrum Hospitalis Sanctæ Mariæ Theutonicorum in omnibus, & per omnia semper salva.

Ecclesiæ Romanæ Dignitas, & Primatus.

Livoniæ Archiepiscopi ante in stabiles Sede.

Ut Rigen Metropolitani fuerit constituta.

Quod confirmatur a PP.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Neapoli decimo tertio Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno primo.

Clausula.

Lithua-

Ibidem.

Lithuanæ Regi concedit, ut Præfulem Catholicum evocet ad regia Filio ornamenta conferenda.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Illustri Regi Lethovicæ.

Exordium.

Catholicæ Fidei cultum longius, latiusque per orbem diffundi continue super omnia cordis nostri desiderabilia cupientes, ad ejusdem augmentum Fidei vigili, sedulaque solertia non cessamus intendere, ac, ut juxta nostri desiderii plenitudinem valeat provenire, totius diligentis studium, excusso in hac parte cujuslibet negligentis otio, adhibemus, augmentum ipsum per nos, ac alios omni ope, ac opera, prout ex alto conceditur, assidue procurando. Hinc est quod eum, sicut te intimante nobis, accepimus, tu divinitus inspiratus de pagania cœcitatibus errore ad viam vitæ, quæ Christus est, Baptismatis renatus unda redieris, & Deo vivo, ac vero placere studeas sub religionis obsequantia Christianæ, nos de hoc multo concepto gaudio volentes te in hujus fide congruis roborare favoribus, & condignis gratiis confovere, tuis supplicationibus inclinatis, excellentiæ tuæ, ut quem malueris latinum Episcopum pacem, & communionem Apostolicæ Sedis habentem, tibi advocare liceat, qui dilectum filium Nobilem Virum natum tuum ad honorem Dei, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in Regem Lethovicæ auctoritate nostra coronet, tenore præsentium indulgemus.

Lethovicæ Rex Christianus sit.

Privilegium de quo in rubrica.

Clausula.

Dat. die 6. Martii 1255. Pont. An. I.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Neapoli secundo nonas Martii Anno primo.

Ex Regest. Vaticano.

Quod de cetero in Cathedralibus, & aliis Ecclesiis nullus in Canonicum recipiatur ultra numerum Canonicorum consuetum, ex prædictarum litteris minime suffragantibus.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Prioribus, Decanis, Archidiaconis, & aliis Ecclesiarum Prælati, necnon Capitulis, Conventibus, & Collegiis eorumdem, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Causæ ferendæ legis.

Execrabilis quorundam ambitio, quæ semper plus ambiens, & sit magis infatigabilis, quo sibi amplius indulgetur, & importuna improbitas, causam dedisse noscuntur, quod in nonnullis Ecclesiis decem, in aliquibus viginti, in aliis vero pauciores aut plures, sive Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ejus auctoritate, aut proprio Motu Capitulum ipsarum,

seu per alios, ad quos eorumdem spectat receptio in Canonicos, sunt recepti, qui nondum adepti sunt beneficia in eisdem, sicque tales sub diutina, cum multi sint, expectatione manentes frustrati spe, quam de sua provisione conceperant, vix possunt assequi, quod intendunt, & illis, ad quos beneficiorum, seu Præbendarum in eisdem Ecclesiis collatio spectare dignoscitur, facultas adimitur, eadem, cum vacaverint, Personis idoneis conferendi. Cum igitur Apostolicæ Sedis benignitas, illo affectu dirigi debeat in provisionibus Clericorum, quod eis consolatio sic proveniat, ut Ecclesiis turbatio, vel dispendium non incumbat; Nos attendentes, quod istorum numerositas, quæ propter importunitatem petentium in immensum excrevit, nonnullis parit scandalum, & horrorem cum in plerisque Ecclesiis, tanta sit expectantium multitudo, quod excedat numerum Præbendarum, cogimur excogitare remedium, per quod Ecclesiarum obvietur dispendium, & earum Personis quies, & tranquillitas procuretur. Hac itaque consideratione inducti de fratrum nostrorum consilio, sic diximus ordinandum, ut in Ecclesiis, in quibus plures, quam quatuor recepti fuerint, sive litterarum dictæ Sedis, vel Legatorum ipsius auctoritate, aut proprio motu Capitulum ipsorum, vel aliorum ad quos receptio pertinet eorumdem; Quatuor dumtaxat in ipsis Ecclesiis, jam admissi remaneant, & sint Canonici in eisdem, receptiones factas de reliquis in dictis Ecclesiis de fratrum nostrorum consilio penitus irritantes, ac decernentes eos, ad quos in ipsis Ecclesiis Præbendarum, seu beneficiorum spectat collatio, ad provisionem reliquorum aliquatenus non teneri. Declaramus quoque auctoritate præsentium, ad omnem jurigiorum materiam amputandam, ut ii, qui per litteras Apostolicas in ipsis Ecclesiis recepti fuerint, Canonici remaneant in eisdem, usque ad quaternarium numerum supradictum, etiam post receptos Legatorum auctoritate, vel per alios quoscumque in ipsis Ecclesiis sunt recepti. Volumus autem, ut si ultra quatuor auctoritate litterarum Sedis Apostolicæ, in aliquibus Ecclesiis recepti fuerint, ex ipsis tantum quatuor primo recepti remaneant, Præbendas, seu Beneficia, juxta receptionis suæ ordinem percepturi, nisi aliqui ex prædictis quatuor eadem auctoritate recepti fuerint jure aliquo potiores. Quod si pauciores sint quatuor, qui per litteras Apostolicas sunt recepti de aliis auctoritate Legatorum dictæ Sedis, vel Motu proprio Capituli, seu quovis alio modo primo recepti in ipsis Ecclesiis, tot dumtaxat remaneant in eisdem, quod quaternarius numerus impleatur. In illis vero Ecclesiis, in quibus aliqui solummodo per litteras Legatorum præfate Sedis, vel Capitula eorumdem, seu alios ad quos Canonicoꝝ spectat receptio, recepti fuerint in Canonicos, & in Fratres quatuor tantum primo in eisdem receptos, volumus remanere, & eis de Præbendis, vel Beneficiis sibi in eisdem Ecclesiis, juxta suæ receptionis ordinem, debitis provideri. Cum autem prioritas, vel posteritas receptionum hujusmodi in Ecclesiis discerni non potest puta, quia recepti sunt aliqui a Capitulis ipsarum, vel aliorum, ad quos Canonicoꝝ receptio pertinet, simul ita quod nescitur, quis primo

Decretum.

Quid agendum de Canonicis supra numerum.

primo ibidem jus habeat canonice, & cui primo vacatura Præbenda, vel Beneficium debeatur, vel forsitan, ita conductum est inter ipsos, ut in assecutione Præbendarum, vel Beneficiorum ibi vacantium, nullus alteri præferatur, illi tantum, usque ad quaternarium numerum in singulis Ecclesiis, ubi talis receptio facta fuerit, jus habeant Canonice, qui Capitulis, vel majori, & saniori parti eorum, aut aliis ad quos spectat receptio, magis idonei videbuntur, quos infra tres menses post publicationem præsentium eadem Capitula, vel major, & sanior pars eorum, aut illi, ad quos Canonice prædictorum receptio pertinet, alterius digniores: Aliquando ex tunc proximus eis superior hos approbandi liberam habeat facultatem, & provideatur eis juxta ordinem, quem disponit Capitula, vel major, & sanior pars ipsorum, vel illi, ad quos spectat provisio, aut proximo superior, si ipsi super hoc fuerint negligentes de Præbendis, vel Beneficiis primo in eisdem Ecclesiis vacaturis. Caveant autem taliter Prælati Capitula, & Ceterarum Ecclesiarum Collegia, in quibus certus est Præbendarum, vel Beneficiorum numerus institutus, ne aliquem nulla in eorum Ecclesia Præbenda vacante, Motu proprio recipiant in Canonicum, & in Fratrem, ut Canonicam possint effugere ultionem, & Nos super hoc providere aliter non cogamur. Si vero aliqua Ecclesia parvitatem Præbendarum, vel Beneficiorum habuerit, quæ in receptione quatuor Canonice, vel Clericorum reputet se gravatam puta, quia habet citra denarium Præbendarum, vel Beneficiorum numerum institutum, si super hoc ad Sedem Apostolicam voluerit habere recursum: Nos prout expedire videbimus, curabimus providere.

De non recipiendis ad Beneficia antequam vacent.

Dat. die 7. Aprilis 1255. Pont. An. I.

Datum Neapoli nonis Aprilis Pontificatus nostri anno primo.

VII.

Revocatio Indultorum conferendi quæcumque Beneficia cum vacaverint, & Expectativarum ad eadem etiam post adeptam possessionem.

Ibidem.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Prioribus, Decanis, Archidiaconis, & aliis Ecclesiarum Prælati, necnon Capitulis, Conventibus, & Collegiis eorumdem, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Expectativa nonnulla ab Innocentio concessa.

Discrimen præteriti temporis, & inhiatio inverecunda petentium ambitione non carens felices recordationis Innocentium Papam Prædecessorem nostrum, fortius hæcenus contrinixerunt, ut multis diversa concederet, quæ forsitan alias non fuerat concessurus, & frequenter idem ad ea, in quibus sua non dirigebatur intentio ratione locorum, & Personarum, ac etiam hujusmodi periculosi temporis cogebatur. Indulisse siquidem aliquibus generales litteras, vel etiam speciales sub tenoribus diversis, & formis idem dicitur Præ-

decessor, super Archiepiscopatibus, Episcopatibus, Abbatibus, & Prioratibus, ut cum eos vacare contingeret, conferrentur eisdem. De inferioribus etiam Beneficiis puta Decanatus, Archidiaconatus, & aliis Personatibus, Ecclesiis Parochialibus, & aliis Beneficiis cum cura propriis nominibus designatis, aut ea demonstratione, quæ nominis vice fungitur asseritur concessisse, ut cum ea vacare contingeret, certis assignarentur Personis, pro quibus nominatum direxerat scripta sua: quæ indulta odiosa videntur, propter ambitionis vitium, quæ insatiabilis sit anxietas noxiæ voluntatis, & propter machinationem in mortem alterius, & plena divini animadversione iudicii, & tristissimi eventus, cum ex hoc desiderare, quis mortem proximi videatur in cuius locum, & Beneficium se crediderit successurum, & de rebus viventium spes future successione, imo fiducia quodammodo tribuatur. Nos igitur huic morbo remedio celeri occurrere cupientes, cum locum in Ecclesia Dei futura successione expectatio sibi non debeat vendicare, quam ipsi etiam Gentiles in suis legibus condemnarunt, de Fratrum nostrorum consilio litteras super præfatis Archiepiscopatibus, Episcopatibus, Abbatibus, & Prioratibus sub quacumque forma obtentas, sive generales fuerint, vel etiam speciales, ac aliis inferioribus beneficiis prædictis sub forma expressa superius impetratas, & indulta hujusmodi, & quidquid ex eis sequutum est, vel ob ea, nisi impetratores hujusmodi per litteras sic concessas adepti jam fuerint dignitates Beneficia, vel alia prædicta, & in possessionem fuerint, eorumdem juribus carere decernimus, & in posterum non valere, præsertim, cum idem Prædecessor, sicut accepimus, intentionem habuerit, super hoc salubre adhibere remedium, & ad revocationem eorum ante suum obitum intendebat.

Quam incongruum.

Irritantur.

Dat. die anno: que codena.

Datum Neapoli nonis Aprilis Pontificatus nostri anno primo.

VIII.

Quod ad Ecclesias Promoti infra sex menses munus Consecrationis suscipere teneantur.

Ibidem.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis universis Capitulis, Conventibus, & Collegiis Ecclesiarum Cathedralium, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Cum ad Romanam Ecclesiam, quæ disponente Domino super omnes alias ordinariæ potestatis obtinet Principatum, utpote Mater omnium Christianidelium, & Magistra, cura principalis pertineat earundem; decens, imo urgens est inter ceteras administrationis curas ex vi curæ ipsius officii sponis Ecclesiarum munus consecrationis impendere, ut consumetur spirituale meritum inter ipsos, ne sponse viduata Pastoribus ex hoc patiantur in temporalibus, & spiritualibus lesionem, & Dominici Gregis oves lupus rapax invadat, qui circuit quærens, quem devoret incessanter. Unde

Terminus electis indicus ad consecrationem suscipiendam.

Pene contra inobedientes.

Dat. die 5. Aprilis 1255. Pont. An. I.

Ibidem.

Proprium.

A Castellæ Rege institutum Studium Salamantini.

de qua plurimi in Cathedralium Ecclesiarum electos assumpti consecrationem suam non abique suarum Ecclesiarum periculo suscipere distulerunt hæcenus, & protelant, propter quod grave passæ sunt, & sustinent Ecclesiæ dispensium in utrisque; Nos sub cuius cura Ecclesiæ ipsæ constitunt, volentes ipsarum indemnitate occurrere, ut tenetur, de Fratrum nostrorum consilio ex nunc terminum sex mensium omnium Cathedralium Ecclesiarum electis duximus statuendum, infra quem munus consecrationis suscipiant reverenter. Alioquin nisi legitimo impedimento detenti fuerint ab administratione spiritualium, & temporalium noverint se suspensos, quod si non suscepto consecrationis munere, ultra prædictum terminum retinuerint Ecclesias alii sex mensibus viduatas, ex tunc eisdem Ecclesiis auctoritate nostrâ liberam habeant facultatem. Non obstant indulgentia eis a quocumque, & sub quacumque verborum forma concessa per quam adversus statutum hujusmodi possent in aliquo se tueri. Datum Neapoli nonis Aprilis Pontificatus nostri anno primo.

IX.

Confirmatio Universitatis Studii generalis in Civitate Salamantina erecti.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Charissimo in Christo filio Regi Castellæ, ac Legionis Illustri, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Inter ea, quæ placita nos oblectatione lætificant, grandi cor nostrum reficitur gaudio, & lætitia exultat optata, cum eos, qui cælesti sunt providentia præditi ad Populorum regimen, & Regnorum, ad communem subjectionem suorum profectum intentos conspiciamus, ipsosque ad publicæ utilitatis provectus sollicitos intuemur: probabile namque argumentum tribuitur, & spes certa, quod tali regimine ipse Regum, & Regnorum Dominus honoretur, & tam Reges, & Regna, quam Populi floridis, & fructuosius proficiant incrementis. Sane lætanter accepimus, & utique acceptamus, quod prudenter attendens, quod multitudo sapientium sanitas est Regum, quodque non minus prudentum consilio, quam strenuitate, vel fortitudine robustorum Regnorum ipsorum modamina disponantur, ac per hoc desiderans Regna tibi divini muneris largitate concessa inextinguibili sapientiæ lumine illustrari, eaque sanis peritorum consiliis, & maturitate fulciri, apud Salamantinam Civitatem, ut fertur uberrima, & locum in Regno tuo salubritate, ætis, & quibuslibet opportunitatibus prælectum, Venerabilis Fratris nostri Episcopi, & dilectorum filiorum Capituli Salamantin. accedente consilio, & assensu generale studium a doctoribus, & docendis in posterum frequentetur, humiliter postulasti a Nobis, Apostolico Bull. Rom. Tom. III.

id munimine roborari. Nos igitur tux intentionis propositum dignis in Domino laudibus commendantes, tuis supplicationibus inclinati, quod super hoc a Te de assensu Episcopi, & Capituli prædictorum factum est, ratum habentes, & gratum, illud auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communitimus.

Confirmatur.

Clausula.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. die 6. Aprilis 1255. Pont. An. I.

Datum Neapoli octavo Idus Aprilis Pontificatus nostri anno primo.

X.

Confirmatio Ordinis Fratrum, & Militum Hospitalis Leprosorum Sancti Lazari Hierosolymitani, sub Regula Sancti Augustini.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Magistro, & Fratribus Hospitalis Leprosorum S. Lazari Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cum a nobis petitur, quod justum est, & honestum, tam vigor æquitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, Regulam Beati Augustini, quam vos asseritis esse professos, sicut eam hæcenus servatis, vobis auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti privilegio communitimus, eadem auctoritate nihilominus statuantes, ut Regula ipsa a vobis, & successoribus vestris, perpetuis futuris temporibus observetur.

Nulli &c. Datum Neapoli undecimo Aprilis anno primo.

Dat. die 11. Aprilis 1255. Pont. An. I.

XI.

Quædam Parisiensis Universitatis Statuta contra Fratres Ordinum Mendicantium probata, nonnulla temperat, cætera rescindit.

Ex Voadingu ad an. 1255.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Universis Magistris, & Scholaribus Parisiensibus.

Quasi lignum vite in Paradiso Dei, & quasi lucerna fulgoris in Domo Domini, est in Sancta Ecclesia Parisiensis studii disciplina. Hæc quippe velut fecunda eruditionis parens ad irrigandum sterilem Orbis faciem, fluvios de fontibus Sapientiæ salutatis cum impetu foras mittens ubique terrarum Dei lætificat Civitatem, & in refrigerium animarum flagrantium siti justitiæ, aquas doctrinæ dividit publice in plateis. Ibi nimirum ordinatus est per providentiam Conditoris ad opus ad custodiam

Universitatis Parisiensis est comitum.

diam Doctorum ordo precipuus, ut ad vite fructum rationabilis creature deducat affectum, ne in gustum mortis vetita veteris pravagationis illecebra seducatur. Ibi humanum genus originalis ignorantie cecitate deforme per cognitionem veri luminis, qua scientia pietatis assequitur, reddita visionis specie reformatur. Ibi precipue dat Dominus Sponsae os, & sapientiam, ac linguam mysticis eloquiis eruditam, cui resistere nequit omnis adversitas improborum. Ut igitur consortio vestri communicabile, ac commune omnibus bonum, omni pacis custodia servare curemus, & favorabilibus patrocinii communire, ne in commune publica salutis exitum illud amula charitatis, & unionis invida Sathanae labefactare possit astutia; instructa quippe modis innumerabilibus ad nocendum in nobis, quos licet indignos cunctis mortalibus Dei dignatio superintendere voluit de superno fastigio Domus suae, praecipua sollicitudinis vigilantia excitatur, & cor nostrum urit cura simul specialis.

§.1. Olim sane, sicut accepimus, cum quibusdam Scholaribus Universitatis vestrae collegis fuissent a Vigilibus Civitatis Parisien. atroces injuriae irrogatae uno illorum occiso, reliquis graviter vulneratis, & in carcerem, & vincula conjectis, demum vos, quibus, ut dicitur, felicitis recordationis Gregorius Papa Praeceptor noster indulget, ut si vobis, vel alieni vestrum injuria, vel excessus inferatur enormis, utpote mortis, vel mutilationis membrorum, quae nisi congrua monitione praemissa, infra quindecim dies fuerit satisfactum, licitum sit vobis usque ad satisfactionem condignam suspendere lectiones; attendentes, quod licet iidem Scholares, quos sacrilega carceravit injuria, ut asseritur, vobis fuissent in crastino redditi semivivi, iustitiae tamen executio in injuriarum hujusmodi praesumptores videbatur ultra debitum prorogari, Scholas a lectionibus suspendistis; Verum cum nec sic iustitiae debitum proveniret, vos tanta enormitatis articulo suggerente, de communi consilio ad dictas injurias secundum Deum, & iustitiam, quantum vobis foret licitum, si iudicis teperceret officium, prosequendas, & ad quasdam ordinatione alias vos per obligationem roboratam juramentis adhibitis astrinxistis. Et quia super his dilecti filii Bonus homo, & Elias Praedicatorum Ordinis Fratres, Scholas regentes Parisii in Theologica facultate, ex certis causis se ordinationibus, & obligationi hujusmodi se subicere noluerunt ad Sedem Apostolicam appellando, eos beneficio Societatis in Magistratibus privavistis, ipsosque privatos publice nunciantes, injunctis districte, ut Scholares lectiones eorum de caetero non audirent, ne ipsorum auditores a poena, quam Universitas infligere talibus consuevit, se possent per ignorantiam excusare.

§.2. Demum cum iidem Fratres super hoc, ad dictae Sedis praesidium confugissent, fel. rec. Innocentius Papa Praeceptor noster, audito, quod inter Vos, & Cives, qui praedictas injurias irrogaverant, discordia per satisfactionem fuerat jam sopita, volens de medio vestrum controversiae submovere materiam, & pacifice reformare mutuae charitatis affectum, ipsos Fratres ad vestrum Collegium, & consortium re-

Que Gregorius IX. in gratiam Universitatis sanxerat referret.

Fratres Praedicatorum, & Minoritarum ab ea sepulsi Summum Pontificem appellarent.

Innocentius IV. discordias Universitatis sedat.

stituit de gratia speciali, prohibitionem, seu mandatum factum Scholaribus auditoribus eorumdem penitus revocando, ac dando vobis litteris in mandatis, ut praedictos Fratres sine difficultate, seu dilatione resumptes ad statum pristinum, & ad collegium Magistrorum, ac Universitatis consortium admittentes eos occasione praemissorum nullatenus vexaretis; Venerabilibus Fratribus nostris, Silvanecten. & Ebroucen. Episcopis super hoc Mandati Apostolici Executoribus deputatis. At licet ad vos mandatum restitutionis, & revocationis hujusmodi pervenisse dicatur, ipsi tamen Fratres usque nunc adipisci efficaci suae restitutionis commodum, vobis quaedam objicientibus, nequiverunt.

§.3. Caeterum vos filii Magistri in Theologia Parisii tunc regentes, haec Statuta liberatione habita edidistis, ut videlicet de caetero Religiosus aliquis non habens Collegium Parisiense, & qui est a jure publice docere prohibitum, ad societatem Magistrorum nullatenus admittatur, utque singula Religiosorum Collegia singulis Magistris actu regentibus, & unica Schola de caetero sint contenta. Ne quoque aliquis Baccalaureus in Theologica facultate promovetur ad Cathedram, nisi prius examina veritatem semetipsum, saltem aliquos libros Theologiae glossatos, & sententias in Scholis alicujus Magistri actu legentis diligenter legendo. Quod si aliquis contra dictas ordinationes vestras venire praesumpserit, ei Societas vestra, tam in principio, quam in aliis subtraheretur omnino. Quicumque vero Baccalaureus licentiatas fuerit, & huic ordinationi consensum praestare noluerit requisitus, cum statutis excludi a consortio Magistrorum, & eidem tam in principio, quam in aliis societatem magistratalem penitus denegari; praemissis Statutis Universitatis, ut dicitur accedente consensu, reverentia tamen, & obedientia Sedis Apostolicae, ac aliorum, quibus obedire tenemini semper salva. Statuistis insuper ne ullus Magister in quacumque facultate ad Collegium Magistrorum, vel consortium Universitatis eorum aliquatenus admittatur, nisi prius in plena Congregatione Magistrorum, vel saltem coram tribus Magistris suae facultatis ad hoc specialiter deputatis, jurasset, Statuta vestra licita, & honesta, & vobis expedientia se firmiter servaturum. Secreta quoque, & consilia vestra post inhibitionem sibi factam a vobis, fideliter celaturum: quodque obligationibus vestris licitis, & honestis, ac vobis expedientibus, praecipue ex tenore privilegiorum vestrorum capientibus pacifice concorditer consentiet. Et ut hoc firmiter servaretur, addidistis, ut nullus Magister principium alicujus Baccallarii tenere, vel ejus principio interesse praesumat, nisi prius ei constiterit, quod idem Baccallarius ad praedicta modo praehabito sic ligatus, nec idem Baccallarius si alio modo inceperit, Magister aliquatenus a vobis habeatur. Statuistis praeterea, ut si cessante studio Parisien. ob causas consimiles, vel alias rationabiles, aliquis interim Baccallarius in aliqua facultate de novo solemniter incipere, vel aliquis eorum, qui primum rexerunt, suas interim resumere praesumpserint lectiones, ex tunc a consortio vestro in perpetuum excludatur, nec Parisius, seu alibi, ubi

Statuta ab Universitate edita contra Mendicantes.

Alexander Papa decrevit, ut supra.

ubi

ubi studium transferri contigerit inter Magistros, seu Scholares aliquatenus admittatur, & poena consimili Scholario, qui interim causa studii Parisius venire praesumpserit, puniretur, nisi transgressores praedicti praesumptionem suam ad arbitrium Universitatis vestrae curaverint emendare, & haec ordinastis, & statuistis sub poena, quam infligere potestis, & inviolabiliter observanda; nihilominus recensentes excommunicationis sententiam, quae in transgressores praemissorum extitit, ut proponitur promulgata, ab omnibus inviolabiliter observari, falsis in omnibus jure, ac libertate Canonice Parisien. quantum ad omnia, in quibus, & per quae a vestris ordinationibus, & statutis auctoritate Apostolica, seu quacumque alia sunt exempti.

§.4. Porro dilectis filiis Priore Praedicatorum, & Guardiano Minorum Fratrum suam ad sedem praestitam, refugium oppressorum, deferentibus quaestione, quod nos occasione statutorum hujusmodi a vobis, eis exclusis, pro vestro libito editorum ipsos, & liberum, & quietum statum Magistrorum, & Fratrum eorumdem Ordinum Parisius studio insistentium, ac scholarium suorum indebitum turbabatis, praefatus Innocentius nec expediens reputans, neque decens praedictis omnibus praesuras hujusmodi, vel molestias irrogari, vobis suis dedit litteris in mandatis, ut ab ipsis quibuslibet novis molestiis, & inquietationibus, praedictis statutis nequaquam obstantibus desistentes nihilominus penitus usque ad festum Assumptionis B. Virginis proximo tunc venturum, in eorum, vel pristini status ipsorum praesumpseritis praedictum attentare.

§.5. Et quoniam inter vos, & Fratres praedictos idem Innocentius omnem scandalum, & discordiam cupiebat materiam amputare, ut sub vinculo pacis pacificis scientiae studiis vacaretis, supra dictis Episcopis per sua scripta mandavit, ut tam vos, quam fratres eosdem, ex parte sua peremptorie citare curarent, quod in praemissa seio (nisi sub iidem interim proveniret concordia) per Procuratores idoneos ad ipsius praesentiam veniretis, ut super praemissis quod utile, salubre, & conveniens prospiceret, auctore Domino, ordinaret, nec permitterent idem Episcopi, Fratres eosdem a vobis contra praemissa medio tempore molestari.

§.6. Denique idem Praeceptor morte preventus nihil potuit juxta pium conceptum animi sui super eodem negotio definire, sicque nos habuit in hujusmodi sollicitudinis cura, sicut, & in caeteris Pastoralis angustiae laboribus licet immeritos, successores. Vestrum itaque sufficiens ad ordinationem suscipiendam habentes mandatum, & praedictorum Prioris, & Fratrum Procuratoribus, necnon & dilecto filio Magistro Ordinis Praedicatorum, qui cum illis postulabat hoc ipsum in nostra praesentia constitutus, praemissa omnia, & processus habitos, diligenter inspeximus, quacumque in auditorio nostro super his utriusque fuere proposita diligenter intelleximus, & tandem per viam pacis, quae processus est gratiae, ad dirimendum inter partes exorta controversiae scrupulos, nos Domino dirigente, aliqua ex praemissis ordinationibus, & statutis a vobis editis, ut salubrius maneat, & utilius commoditati proficiant generali, de fratrum nostrorum consilio moderanda providimus. Caetera vero ne

De his per FF. Praedicatorum, & Minoritarum ad Sedem Apostolicam appellatum.

Ab Innocentio utraque pars citata.

Alexander Papa decrevit, ut supra.

Bull. Rom. Tom. III.

rigore distractionis unitatem communionis exasperent, rescanda.

§.7. Etenim circa id quod statuere voluistis, ne ullus Religiosus, nullum Parisius habens collegium, & a jure publice docere prohibitus, in Magistrorum Collegium ullatenus admittatur, & singula Religiosorum Collegia singulis Magistris actu regentibus, & unica schola de caetero sint contenta, consideranda ea nobis diligenter occurrunt, quae memoratus Gregorius circa statutum scholarium, & scholarum Parisien. statuistis dicitur observanda; videlicet, quod quilibet Cancellarius Parisien. deinceps creandus coram Episcopo, vel de ipsius mandato in Capitulo Parisiensis vocatus ad hoc, & praesentibus pro universitate scholarium duobus Magistris in sua institutione curabit, quod ad regimen Theologiae, & Decretorum bona fide secundum scientiam suam loco, & tempore secundum Statutum Civitatis, & honorem, ac honestatem facultatum ipsarum, non nisi dignis licentiam largiretur, nec admitteret indignos personarum, & nationum acceptione submota. Ante vero quam quemquam licentiet, infra tres menses a tempore petitae licentiae, tam ab omnibus Magistris Theologiae in Civitate praesentibus, quam aliis viris honestis, & litteratis, per quos veritas sciri possit de vita, scientia, & facundia, necnon proposito, & spe proficiendi, ac aliis, quae sunt in talibus requirenda, diligenter inquirat, & inquisitione sic facta, quid deceat, & quid expediat bona fide, det, vel neget secundum scientiam suam, petenti licentiam postulatam. Magistri vero Theologiae, & Decretorum, quando incipiunt legere, praestabunt publice joramentum, quod super praemissis fidele testimonium perhibebunt. Cancellarius quoque jurabit, quod consilia Magistrorum in malum eorum nullatenus revelabit Parisien. Canonice libertate, ac jure in incipiendo habitis in sua manentibus firmitate.

§.8. Cum ergo ex Constitutione hujusmodi liqueat manifeste, quae in licentiano scholares ad scholarum regimen Cancellario sit facultas, & quanta sibi super hoc religio fidei, & circumspeditionis necessitas indicatur, videri potest acutius intuenti, auctoritati Constitutionis Apostolicae, quae statui scholarum, & scholarum providens certos Cancellarii officio terminos potestatis indulget, per constitutionem vestram in propagandi studii dispendii derogari. Volumus itaque Cancellarii potestatem in Constitutione saepesati Gregorii, circa Statutum Parisien. studii declaratum, nulla immutatione convelli. Ipse tamen circa Licentiandos, tam de Saccularibus, quam de Regularibus non solum ea, quae attendenda in Constitutione ipsius Gregorii exprimentur, verum etiam statutum, & necessitatem Ecclesiae generalis, & populorum salutem diligenter attendat, & iis, quos suffragantibus meritis, & studentibus circumstantiis viderit ad Magisterium promovendos, sic faciat, quod capacem sensum a natura sortiri ad profectum scientiae proposito Studiosis magistralis tituli praemio provocentur, & ad gubernaculorum officia, quae intra Sanctam Ecclesiam saepius imminet, personis idoneis dispensanda suppere possit virotum copia probatorum, praesertim in arte artium, quae profectio est regimen animarum. Ex eo autem, quod aliqua Saccularium, vel

De Licentiandis.

De facultate Cancellarii.

V y 2 vel

vel Religiosorum Collegia de licentia Cancellarii plures meruerunt habere Magistros hactenus, aut Scholas, nolumus eis circa proprietatem, vel possessionem habendi huiusmodi jus in posterum provenisse: sicut iis, qui non plures, vel nullum hactenus habuisse noscuntur, volumus ex hoc viam aliquam habendi, vel plures præcludi, si Cancellarius omnibus, quæ considerari debent inspectis alicujus, vel plurium licentiam eis viderit, prout sibi competit, concedendam.

De Baccalariis.

§.9. Illud autem, quod de Baccalariis statutis ad magistralem Theologicæ facultatis cathedram, nisi aliquos ejus facultatis libros glossatos, & sententias in scholis alicujus Magistrum actu regentis legerint, nullatenus admittendis, sic duximus temperandum, ut repellentes non debeant, si ubicumque Parisius, dummodo in loco publico, & honesto eos prædictos libros legisse patuerit. Nec etiam hoc ipsum probationis experimentum exigi volumus circa illos, de quibus alias manifeste constitit, quod ad scholarum regimen sint idonei comprobati.

De Magistris.

§.10. Statutum vero quo decrevistis, ne ullus Magister in facultate quacumque ad consortium Magistrorum, vel collegium Universitatis aliquatenus admittatur, nisi prius in plena Congregatione Magistrorum, vel saltem coram tribus Magistris suæ facultatis ad hoc specialiter deputatis præfiteo juramento, quod secreta, & consilia vestra post inhibitionem sibi factam a vobis bona fide celabit, alioquin poenæ subiacet in Statuto huiusmodi constituta; hoc moderamine mitigamus, saluti animarum, & conscientiarum, ac fame periculis præcaventes: ut si talibus ardua, & difficilia negotia ab universitate commissa fuerint in secreto tenenda, illa sic teneantur bona fide celare, quod nemini ea in eisdem Universitatibus dispendum revelabunt, nisi forte talia essent, quæ non possent sine animarum periculo subtrahi.

De cessatione Scholarum.

§.11. Denique super cessatione scholarum, non obstante alia Ordinatione, vel contraria Constitutione a nobis edita, eam formam dumtaxat observari volentes, quam præfatus Gregorius in Constitutione, quam super hoc edidit, noscitur tradidisse, quod videlicet si forte vobis hospitiorum subtrahatur taxatio, aut quod abijt vobis, vel alicui vestrum injuria, vel excessus inferatur enormis, utpote mortis, vel membri mutilationis, nisi congrua monitione præmissa, infra quindecim dies fuerit satisfactum, liceat vobis usque ad satisfactionem conlignam suspendere lectiones, & si alicui vestrum indebite carcera contigerit, fas sit vobis, nisi monitione præhabita, cesset injuria, statim a lectione cessare, si tamen id videritis expedire. Eidem formæ adjiciendo statuimus, ut cum pro aliqua ex causis in eadem Gregorii Constitutione contentis, Universitas vestra lectiones duxerit suspendendas, omnes Magistri tam Regulares, quam Sæculares ipsas suspendere teneantur, eas nisi cum Universitate minime resumpturi. Sane si super observantia hujus Statuti de lectionibus suspendendis, & ejus quod præmittitur, videlicet de secretis, & consiliis Universitatis minime revelandis, aliquam obligationem videritis deliberatione provida statuendam, qua tam præfatus Magistri, quam posteri ad ea explicite, ac spe-

cialiter astringantur, vobis, dummodo duæ partes Magistrorum Theologicæ facultatis, & eodem modo duæ partes Magistrorum singularum facultatum, reliquarum videlicet Canonistarum, Physicorum, & etiam Artistarum suum super hoc voluerit præfate consentiam, id faciendi liberam concedimus facultatem. His itaque Statutis, & Ordinationibus secundum moderationem nostram robor inviolabilis observantia habituris, cætera pro pace vestra suadente providentiæ consilio, reseramus, denuntiantes ne Magistri Regulares, vel Sæculares ea servare teneantur ex debito præfiteo juramenti, vel ad ea observanda in posterum Sacramento ligentur, libertatibus Parisien. Ecclesiæ in omnibus, & per omnia semper salvis, & in aliis Universitatis vestre privilegiis, & immunitatibus in suo nihilominus robore duraturis. Prædictos insuper Prædicatos Ordinis Fratres Theologicæ facultatis Magistros ad Magistrorum consortium, ipsosque, ac auditores eorum ad Universitatis collegium de nostræ potestatis plenitudine resistentibus omnino, & decernentes ad eadem consortium, & collegium a vobis in dulcedinis ubere sine difficultate qualibet admittendos, omnes sententias privationis, seu separationis a consortio Universitatis, vel similibus, sive poenæ alias in eosdem Fratres, & Scholares eorum, præmissorum occasione prolatas penitus revocamus: non obstantibus statutis quibuscumque, juramento, poenæ, sive obligatione, vel confirmatione qualibet roboratis, aut litteris a Sede Apostolica impetratis, vel de cetero impetrandis, quæ de præfenti ordinatione, ac providentiæ nostræ statuto plenam, & expressam non fecerint mentionem.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ordinationis, constitutionis, & revocationis infringere. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Neapoli decimo octavo Kalendas Maji, Pontificatus nostri anno primo.

XII.

Quod contra Franciæ Regem, ejusque in Regno Successores a nemine Censuræ publicari possint absque Sedis Apostolicæ licentia speciali.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Charissimo in Christo filio Illustri Regi Franciæ, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Sublimæ Regni Franciæ Solum præminentiæ coruscans titulus, generositate, magnanimitate, ac strenuitate clarior cæteris, & excelsus innotescit, sed dum fidei suæ Solem, devotionis ignem, & speculorum operum, quibus præfulget, attendimus, aspiciamus ipsum iis tribus luminaribus copiosus radiare, ac exempli fulgorem ad alios effundere potiorum. Claritate quippe sanguinis rutilat, sed animi puritate perlucet: magnum quidem est dignitatis honorem, sed gestorum nobilitate magnificentum, conspicuum inquam altitudine status, sed præ-

Clausula derogans.

Dat. die 14. Aprilis 1255. Pont. An. I.

Ex Regest. Vatic.

Exordium.

cellentia bonitatis illustre. Convenit itaque, ut hoc genus Regum tam insignis, tot utique præminentis, & meritis insignium singularium, privilegiorum insignis in lignum præcipue benevolentia, ac gratia specialiter designemus; maxime quia ex hoc genere suscepit Mater Ecclesiæ, & suscipit filios benedictionis, & gaudii filios factis, & fama pollentes, filios opportuni auxilii, & favoris, quia in hoc genere favum delibat dulciorem reverentia filialis, quia de hoc haurit continue amenum innata sinceritatis odorem. Hinc est igitur, quod nos genus ipsum eximia dono gratia honorantes tuis devotus precibus inclinati, auctoritate Apostolica indulgentiam habens, nullusque Apostolicæ Sedis Legatus, aut Delegatus, vel Subdelegatus ab eorum aliquo, seu executor, aut conservator a Sede deputatus eadem in tuam, vel charissimam in Christo filiam nostram Margharitam Illustris Reginiæ Uxoris tuæ, aut successorum tuorum, qui legitime in prædicto Franciæ Regno succedent, Personas Interdicti, vel Excommunicationis Sententiam valeat promulgare, sine speciali ejusdem Sedis licentia, vel mandato plenam, & expressam faciente de præfentibus mentionem.

Privilegium.

Clausula.

Dat. die 27. Aprilis 1255. Pont. An. I.

Decernentes hujusmodi sententias si contra hoc indultum prolata fuerint irritas, & inanes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, & Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Neapoli septimo Kalendas Maji Pontificatus Nostri Anno primo.

XIII.

Confirmatio Concordiæ inter Fratres Carthusianos inita pro bono regimine totius Ordinis.

Ex Regest. Vatic.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Carthusiæ, ac Carthusien. Ordinis universis Prioribus, & Fratribus, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Fratres Carthusien. quorundam ordinatione Capituli Generalis.

ut si deserviam rhodus.

rentes; Vos ex prædicta ordinatione gravatos ad nostram super hoc providentiam recurritis. Cum itaque huiusmodi negotium eidem Cardinali commiserimus iudicio, vel concordia, terminandum, idem Cardinalis negotium ipsum per quamdam ordinationem de consensu partium terminavit, prout in Instrumento publico confecto, exiade sigillato ipsius Cardinalis sigillo plenius continetur. Nos itaque quod super hoc ab eodem Cardinale factum est ratum, & gratum habentes id auctoritate Apostolica confirmamus, & præfentis scripti patrocinio communimus. Tenorem ipsius Instrumenti de verbo ad verbum præfentibus inferi facientes, qui talis est.

Quæ tamen se gravati queruntur.

Alia præfentibus mthodis.

In Nomine Domini. Amen. Quanto dilecti filii Fratres Cartusien. Ordinis per meritum suffragia sanctæ conversationis exempla, & per incrementa sapientiæ salutaris in edificationem Ecclesiæ Christi ferventer assurgunt, tanto attentius convenit eorum prospici commodis, & provideri quieti, ut tanquam pacis intimæ zelatores tranquille dispositi, & disposite ordinati per pacem peioris interius acquisitam ad pacis æternæ pulchritudinem cum obtinendi fiducia feliciter valeant iohiare. Sed frequenter humani generis inimicus draco ille in malitia veteranus, qui de firmamento Cœli tertiam partem Stellarum secum traxisse legitur, illos adhuc ignitis discordiæ telis, & limatis dissensionum aculeis versipelliter aggredi non veretur, qui in caliginoso miseriæ præfentis ergastulo, quasi stellæ lucentes resplendent aliis per exempli famam laudabilem, & sibi nihilominus per nitentis conscientie puritatem, inter quos prædicti Fratres merito numerantur præfulgentes multiplici radiorum jubare, qui suæ conversationis fulgoribus illustrant efficaciter Orbem terre. Verum quia dicti Draconis nequitia operante inter præfatos Fratres suborta fuit materia questionis præcipue super processibus, & ordinatione sui Generalis Capituli felicis recordationis Dominus Innocentius Papa Quartus Motu proprio, non instinctu alieno nobis Fratri Joanni miseratione divina tituli Sancti Laurentii in Lucina Presbytero Cardinali, tanquam ex proprio commisit officio, sine strepitu iudicii, partibus non vocatis, ea, quæ ad utilitatem ipsius Ordinis, & super statu Capituli Generalis corrigenda erant, vel etiam reformanda. Dedit insuper potestatem, & mandatum, ut ad ea statuenda, & ordinanda, quæ decus Ordinis, & decorem prospicerent, nostra sollicitudo prudenter intenderet, & intentio vigilaret. Nos vero sicut simplicitati Religionis congruere videbatur, juris ordine servato sententialiter ordinavimus Monachos Clausurales non debere admitti cum Prioribus Ordinis ad diffiniendum sedente Generali Capitulo, nec ad aliquid cum eisdem statuendum cum tales Priores obligent universos, nec fas sit juxta legitimas sanctiones, ut dominium habeat par in parem, & multo minus minimus in majorem, & huiusmodi Constitutiones editæ, vel edenda, non a minoribus ad majores, sed a majoribus derivari debeant ad minores. Ordinatione tandem hoc modo publicata per dictum Dominum Innocentium scienter confirmata, sic acceptata fuit in proximo sequenti Capitulo, quod

Superius dicta cantrantur.

Clausurales non admittendi cum Prioribus ad diffiniendum.

Idem confirmata un ab Innocentio.

Frates Carthuse hoc decreto gravati Sedem Apostolicam interpellant.

Judicium de hac re Cardinali commissum.

Compositionem in eisdem Carthusiani.

Concordia.

quod per ipsam, & secundum ipsam illa vice Diffinitores, & ipse Prior Carthuse in diffiniendo, & statuendo totaliter, & finaliter processerunt; sed celebrato per hunc modum Generale Capitulo Fratres Domus Carthuse per nostram ordinationem se gravatos afferentes Procuratorem suum ad Curiam destinaverunt, qui cum indefessa clamoris instantia, & importunitate diuturna super hoc petiit a Summo Pontifice, sine culpa sua gravatis misericorditer provideri pro sua parte non impudenter adiciens, quod cum ipsi fuerint in possessione, vel quasi ponendi, vel habendi quatuor Monachos cum quatuor Prioribus, qui diffiniunt, illa possessione per nostram ordinationem extiterunt indebite spoliati. Summus vero Pontifex, videlicet Dominus Alexander Quartus totum commisit negotium nostre providentia pace, vel iudicio terminandum. Nos vero vocatis partibus, que fuerint evocanda, & auditis de plano, que fuerint hinc inde coram Nobis proposita, festinanter, & utiliter intendebamus totam controversiam secundum allegata, & proposita terminare, sed utraque partes comperto per conjecturas nostre voluntatis proposito verentes prelati sententia calculum, antequam aggredere prononciantis officium, in subscriptam pacis formulam unanimiter, & equanimiter concordarunt videlicet. Quod singulis annis collecto Capitulo generali apud Carthusiam primus Prior Carthuse unum discretum, & idoneum Diffinitorem nominet Electorem suum, quem voluerit de Monachis Carthuse, vel de Prioribus in eodem Capitulo congregatis. Deinde quinque Priores Primarum Domorum ipsius Ordinis singulariter singuli Diffinitorem singulos alios nominent Electores, sive de Prioribus, sive de Carthuse Monachis in eodem Capitulo constitutis, hoc pensato de equali, & debita portione, ut quinque predicti Priores, qui Diffinitorem Electores nominant, annis mutantur singulis, successively Domorum ordine conservato, descendendo semper per singulos Priores usque ad ultimum inclusive, & postmodum a capite incipiendo Priore Carthuse non mutato, Sex igitur Electores statim postquam, ut supradictum est nominati fuerint, recedant in locum ad hoc specialiter deputatum, & brevi tractatu inter se habito absque ulla personarum, partium, nationum, vel conditionum acceptione eligant octo Diffinitores pro sue voluntatis arbitrio, sive de se ipsis, sive de Prioribus, sive de Monachis Carthuse in eodem Capitulo congregatis, quos teste fidelis conscientia suo crediderint iudicio qualibet exceptione digniores, quibus electis unus eligentium Diffinitores ipsos per hunc modum electos vice sua, & Collegarum suorum in communi mox audientia publicabit. Qui Diffinitores electi, & nominati habebunt plenitudinem potestatis, una cum Priore Carthuse ordinare, statuere, & diffinire, que secundum Deum, & Propositi Carthusien. observationem melius, & utilius in ipso Capitulo viderint ordinanda, ita quod quicquid a Priore Carthuse cum quatuor de prelibatis Diffinitoribus ad minus, vel cum pluribus diffinitum fuerit, vel statutum plenam habeat in toto Ordine firmitatem. Quinque vero, vel sex sine predicto Priore Carthuse, nihil cum effectu poterunt ordinare, sed septem,

vel octo si aliquid ordinarint, vel statuerint, quod Priori Carthuse memorato non placeat tunc elegantur duo Arbitri, unus est parte Prioris Carthuse, & alius ex parte Diffinitorum, & tertius sit communis de toto Electus Monachorum Carthuse, & Priorum Collegio, ita tamen quod nullus sit de Diffinitoribus sepedictis, & quicquid ipsi tres super ordinatione illorum septem, vel octo Diffinitorum dixerint esse tenendum, utile, vel expediens, vel etiam respuendum, erit ratum, & firmum, & per totum Ordinem inviolabiliter observandum, alias vero non privata vero Capitula super annum, ut eorum alludamus vocabulo celebrantur in illa forma, quam Generale Capitulum ordinabit. Nos vero predictus Cardinalis supradictam concordiam factam de communi partium voluntate potissimum acceptantes ipsam volumus, & mandamus auctoritate Domini Papae, & de consilio Cardinalium illibatam, atque firmam in sui roboris consistentia perpetuo permanere. Contradictores, & Rebelles sub interminatione Anathematis compescendo. Non obstante ordinatione nostra, de qua mentionem fecimus, vel aliquo actu contrario, vel confirmatione Domini Papae, vel quibuscumque litteris super ipsis impetratis, vel etiam impetrandis, vel quibuscumque confessionibus, vel responsionibus coram nobis in iudicio, vel extra iudicium promulgatis, per quas volumus in posterum, extra, vel ultra presentem ordinationem alicui partium jus acquiri, vel preiudicium generari. Supplentes auctoritate Domini Papae, & de ipsius plenitudine omnem defectum, si quis fuit in Procuratoribus partium, vel in Procuratoriis eorumdem. Actum est hoc Neapoli in Hospitio nostro Anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo quinto, indictione decimatercia mense Aprilis die decimaquarta, Pontificatus Domini Alexandri Papae Quarti Anno Primo. Presentibus Fratre Riccardo Monacho Fossenovae Cappellano nostro, Fratre Mauro Monacho Sancti Sebastiani Neapolitan., & Guillelmo de Cabilone Clerico nostro. Ad majorem autem fidem huic ordinationi in posterum adhibendam, ipsam cum nostri Sigilli appensione per Leonardum infra scriptum Tabellionem redigi fecimus in publicis documentis. Ego Leonardus Imperiali auctoritate Notarius predictae ordinationi interfui, & ipsam de mandato, & auctoritate predicti Domini Joannis Cardinalis scripsi, & publicavi.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Neapoli quarto Kalendas Maji Pontificatus Nostri Anno Primo.

Confirmatur a Cardinali Delegato.

Obstantium derogatio.

Instrumenti legalizatio.

Clausula Pontificia.

Dat. die 28. Aprilis 1255. Pont. An. 1.

Decla-

XIV.

Declarationes quorundam Articulorum contentorum in Constitutione Innocentii IV. num. XXVII. contra Hæreticos, quæ leguntur supra fol. 324. Ad extirpanda.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus Hæreticorum in Provincia Lombardie, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cum secundum tenorem Constitutionum felicis recordationis Innocentii Papæ Prædecessoris nostri, quas in capitulari Civitatum, & locorum Italie annotari mandavit, contineatur, quod quilibet Potestas, seu Rector cujuslibet Civitatis, seu loci, infra tertium diem post introitum regiminis sui, duodecim viros probos, & catholicos, & duos Notarios, & duos servitores, vel quotquot fuerint necessarii, institueret teneant, quos Dicecesanus, si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo Fratres Prædicatorum, & duo Minores (ad hoc a suis Superioribus, si Convenit ibi fuerint eorumdem Ordinis deputati) duxerint eligendos, per quos inquirantur Hæretici, & etiam capiantur. Teneatur insuper idem Potestas, vel Rector infra decem dies sui regiminis, syndicare præcedentem proximè Potestatem, vel Rectorem, & etiam ejus Assessores, per tres viros Catholicos, & fideles electos ad hoc per Dicecesanum si fuerit præsens, & per Prædicatorum, & Minores de omnibus, quæ in Constitutionibus præfatis, & Legibus, quæ contra Hæreticos, & eorum complices editis continentur. Et sicut ad audientiam ipsius nostri Prædecessoris pervenit, earundem Constitutionum super his plerumque impeditur effectus, pro eo scilicet, quod interdum illi, qui prædictos viros debent eligere, electioni hujusmodi non possunt interesse, vel nolunt.

Innocentius PP. statuit, ut a Potestatibus Civitatum eligerentur Ministri Inquisitionis.

Et seret Syndicatus contra præcedentem Potestatem.

Declarat Alexander his renumibus a quibus hujusmodi electio fieri debeat.

Dat. die 30. Aprilis 1255. Pont. An. 1.

¶ Nos ad instar Prædecessoris ejusdem, super his sicut convenit providere volentes, statumus, ut si Dicecesanus, & Fratres Minores predictæ electioni prædicatorum Virorum noluerint, vel non potuerint interesse, per aliquem vestrum, seu illos, quibus id duxeritis committendum, in locis, in quibus Inquisitionis officium exercetis, eligere personas, seu viros hujusmodi libere valeatis, vobis, & vestrum singulis auctoritate presentium indulgemus. Non obstante juramento, quod predicti Potestates, & Rectores de observandis præfatis Constitutionibus exhibere tenentur, a quo ipsos, quantum ad hos articulos, sive casus, duximus absolvendos.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Neapoli secundo Kal. Maji, Pontificatus nostri anno primo.

Sequuntur alia declarationes super nonnullis dubiis.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatoribus, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in Lombardia, & Marchia Januensi, salu-tem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Felicis recordationis Innocentius Papæ Prædecessor noster, dudum Constitutiones quasdam edidit, secundum quas rigor debet exerceri canonicus, in extirpandis ex agro fidelium zizanias hæreticæ pravitatis, quarum aliqua videntur ambigua, super quibus nostre responsionis oraculum implorastis. Ne igitur ipsarum Constitutionum obscuritas, commissæ vobis sollicitudini, perniciosas Vinea Domini, pie perséquendi, capiendique vulpeculas, obstaculum obiciat tarditatis: quinque ipsarum Constitutionum capitula, quæ vobis dubia videbantur, auctoritate presentium, de Fratrum nostrorum consilio, duximus declaranda.

Primum dubium.

¶ 1. Primum sane dubitationis vestra capitulum continet, quod tam duodecim Viri, quam Notarii, & Servitores eorumdem, ad capiendum hæreticos deputati, simul & divisim plenariam præcipiendi, sub pœna & banno, quæ ad officium suum pertinent, habeant Potestatem. Potestas vero talis loci, vel Rector, teneatur habere firma, & rata omnia præcepta, quæ occasione officii sui fecerint duo ex ipsis Officialibus sive plures, & pœnas exigere non servantium.

Responsio.

¶ 2. Hoc itaque, quod de pœna, & banno dictum est, de illis dumtaxat interpretatur intelligi, quæ consequenter in eisdem Constitutionibus sunt expressæ. Possunt autem prædicti Officiales Communitati, Burgo, & Villa præcipere sub pœna, & banno, usque ad ducentas marchas argenti, & ultra ad arbitrium Potestatis loci ejusdem, quod Potestati, vel Dicecesano, aut ejus Vicario, seu Inquisitoribus hæreticorum, presentabunt infra præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos, & hæreticas, quos sibi dicti Officiales duxerint assignandos. Et Potestas loci a non servantiibus pœnam hujusmodi exigere teneatur.

Secundum dubium.

¶ 3. Secundum vero est, quod domus, in qua prohibiti fuerint hæreticorum captores, sine spe reedificandi, funditus destruantur, & bona, quæ ibi reperta fuerint, fiant capientium, ac si hæretici fuissent ibidem inventi.

Tertium dubium.

¶ 4. Quodque habet, quod domus, in qua repertus fuerit aliquis hæreticus, seu hæretica, sine ulla reedificandi spe, funditus destruat, nisi Dominus domus ibidem procuraverit reperriri, & si Dominus domus illius alias domos habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus similiter destruantur, & bona, quæ fuerint inventa in domo illa, & in domibus illi adherentibus, publicentur, & fiant auferentium, nisi auferentes fuerint in officio constituti.

Responsio ad hæc duo.

¶ 5. Hæc autem duo capitula uno declarationis Sedis Apostolicæ radio lucidantes, volumus absolvere, ut pœna taxate per Constitutiones eadem in præmissis casibus infligantur, nisi Dice-